

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 508 23 305

Rapport från tillsyn år 2008 av HVB Kricagården och Kricas stödboende

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning har den 22 maj 2008 gjort tillsynsbesök på behandlingshemmet Kricagården. Närvarande vid besöket var från Kricagården verksamhetschefen Maria Edlund, den operativa chefen för behandlingshemmet Susanne Sahlberg samt ansvarig för stöd- och träningsboende Pia Melin. Från stadsdelsförvaltningen deltog biträdande enhetschef Vynn Hertzman-Ericson och administrativa sekreteraren Inger Nilsson.

Stadsdelsförvaltningens föregående tillsyn gjordes i november 2006. Under 2007 gjordes, i samråd med länsstyrelsen, ingen tillsyn, eftersom länsstyrelsen då genomförde en egen särskild tillsyn av HVB för barn och ungdomar. Förvaltningen har tagit del av rapporten från länsstyrelsens tillsyn. Länsstyrelsens synpunkter på områden som behöver förbättras kommenteras nedan under respektive avsnitt.

Tillstånd m.m.

Kricagården har tillstånd enligt 7 kap 1 § 1 p socialtjänstlagen att bedriva behandlingshemmet Kricagården. Särskilt tillstånd finns sedan juni 2007 för det stödboende som bedrivs i en fristående byggnad intill behandlingshemmet.

På behandlingshemmet finns tolv platser för ungdomar mellan 15 och 21 år. Tidigare fanns elva platser, men tillståndet medger nu att tolv ungdomar samtidigt är inskrivna, dock med förbehållet att den tolfte platsen bara ska vara belagd under övergångsperioder i samband med nyinskrivning och utflyttning. I stödboendet finns fyra platser för ungdomar i åldern 17-25 år.

Kricagården har ramavtal med ett flertal kommuner, bl.a. Stockholms stad, om placering av ungdomar. Ungefär hälften av de nuvarande placeringarna är gjorda av kommuner utanför Stockholms län.

Utöver den verksamhet som bedrivs på Kricagården finns också träningslägenheter på några olika adresser i staden. Stiftelsen bedriver även en öppen

psykoterapimottagning på Södermalm. Mottagningen erbjuder psykoterapi enskilt och i grupp för unga vuxna mellan 14 och 26 år. Ingen av dessa verksamheter har hittills varit tillståndspliktig och de omfattas därför inte av denna tillsyn.

Behandlingen

Kricagården vänder sig till ungdomar med psykosocial, personlighetsmässig eller psykiatrisk problematik, svårigheter som visar sig i exempelvis suicidhandlingar, ångest, aggressivt beteende, förvirringstillstånd eller depression. Ungdomar vars primära problem är missbruk eller neuropsykiatriska funktionshinder tas inte emot.

Placering på Kricagården görs huvudsakligen av socialtjänsten, men ungdomarna kan även komma genom barn- och ungdomspsykiatri. De flesta vårdas med stöd av socialtjänstlagen, men även placeringar enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) förekommer.

Behandlingen på Kricagården vilar på psykodynamisk grund med kognitiva och systemteoretiska behandlingsinslag och innefattar kontaktpersonssamtal, enskild psykoterapi, familjeterapi, bildterapi, miljöterapi samt gruppverksamhet kring olika teman. Tiden som de unga är i grundbehandlingen har minskat på senare år, och istället går de i fortsatt psykoterapi på öppenvårdsmottagningen samtidigt som de bor i stöd- eller träningsboende.

Utbildning och sysselsättning

Kricagården samarbetar med utbildningsförvaltningens ESS-skolor och deras studie- och yrkesvägledare i planeringen av utbildningsinsatser för inskrivna ungdomar. För närvarande går cirka hälften av ungdomarna i skolan några på heltid och några på ungefär halvtid. Tre av de studerande går i vanlig gymnasieskola, övriga i annan skolform.

Av dem som inte studerar mår de flesta, enligt personalens uppfattning, för psykiskt dåligt för att orka med skolgång. De skolpliktiga som inte klarar av att gå i skolan blir sjukskrivna av Kricagårdens läkare.

De ungdomar som behöver och vill ha praktikplats har möjlighet att få hjälp till sådan genom den praktiksamordnare som finns i stödboendet. Hittills har hon ordnat praktikplats åt en av de unga.

Några av ungdomarna har aktivitetsersättning och behöver arbetsträning i samverkan med försäkringskassan.

Under de tider som ungdomarna inte studerar eller praktiserar finns organiserade aktiviteter utöver de individuella samtal som alla har regelbundet: på måndagarna hålls samtalsgrupp och på tisdagarna en jagstärkande temagrupp, på onsdagarna gör alla ungdomarna en gemensam planerad aktivitet utanför behandlingshemmet, på torsdagarna finns bildgrupp och på fredagarna städar man, gör ärenden och har ett gemensamt fika inför helgen då flertalet ungdomar åker hem till sina föräldrar.

Kricagården har under de senaste åren arbetat mycket med att få mer struktur i behandlingen. Trots det framkom vid länsstyrelsens tillsyn att en del ungdomar och anhöriga fortfarande tycker att ungdomarna har för mycket egen tid. Länsstyrelsen anser därför att Kricagården behöver se över ungdomarnas sysselsättning. Vid förvaltningens tillsyn föreföll Kricagården inte ha hunnit arbeta så mycket med denna punkt. Förvaltningen avser därför att återkomma frågan vid nästa tillsyn.

Samverkan med socialtjänsten

Enligt gällande tillstånd ska vården på Kricagården bedrivas utifrån den sociala lagstiftningen. Vissa av ungdomarna är trots det placerade av psykiatri och vårdas enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Med anledning av detta har länsstyrelsen och Socialstyrelsen gjort ett gemensamt tillsynsbesök på Kricagården. Bedömningen blev att Kricagården måste säkerställa att samråd och samverkan alltid sker med socialtjänsten om ungdomar under 18 år inför och i samband med en inskrivning på Kricagården.

Kricagården har nu infört en rutin för hur socialtjänsten ska kopplas in i samband med inskrivning. Socialtjänsten ska vara med vid den unges första träff med Kricagården och därefter vid träffar var sjätte-åttonde vecka under placeringstiden. En ny rutin är också införd som innebär att avvikelserapportering enligt Lex Maria ska göras när det blir avbrott i samverkan med socialtjänsten i de fall där den unge vårdas enligt HSL.

Missbruk

Med anledning av att det drogmissbruk som förekommit hos vissa ungdomar har Kricagården de senaste åren bl.a. utbildat personalen om dubbeldiagnoser samt infört frågor om missbruk i samband med intagningsförfarandet. Man har också en handlingsplan mot missbruk, som föreskriver vad som ska göras när någon av de unge misstänks missbruka. För de yngsta ungdomarna finns kontakt med Maria Ungdom och för de äldre med Maria beroendecentrum.

Länsstyrelsen konstaterade vid sin tillsyn att Kricagården bör vara ännu mer noggrann vid inskrivningen och att man ytterligare och fortlöpande ska arbeta

med att säkerställa att missbruk av alkohol och droger inte förekommer bland ungdomarna i verksamheten.

Personalen har nu följt länsstyrelsens rekommendation om att ta del av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruksvård. Maria Ungdom har varit på Kricagården och diskuterat samverkan och hur man kan arbeta med ungdomarna. För att ytterligare utveckla arbetet funderar man på att börja använda frågeformuläret Audit el.dyl.

Personal

Personalen består för närvarande av tio miljöterapeuter, fyra legitimerade psykoterapeuter och en sjuksköterska (tillika chef för den miljöterapeutiska verksamheten). Många av de anställda är socionomer, medan andra har grundutbildning som psykolog, arbetsterapeut eller mentalskötare. Många medarbetare har vidareutbildning, i bl.a. psykoterapi, familjeterapi, bildterapi, kognitiv terapi samt ART.

Utöver den fast anställda personalen finns en konsultläkare samt ett antal timanställda vikarier. Vikarierna är oftast blivande socionomer eller psykologer, men även andra kompetenser finns, bland annat en konstnär.

Den förändring som skett bland personalen under det senaste året är att ytterligare två psykoterapeuter anställts. En miljöterapeut slutat på grund av de schemaändringar som behövt göras med hänsyn till den nya arbetstidslagstiftningen. Under 2008 går en av familjeterapeuterna i pension och en ny har därför anställts med tillträde efter sommaren.

Nattbemanning

Efter kritik mot bristande tillsyn nattetid förändrade Kricagården i början av 2006 nattbemanningen, så att det alltid skulle finnas vaken person i den korridor där ungdomarna bor. Efter utvärdering har arrangemanget permanentats i en form som innebär att en person har sovande jour och en person är vaken mellan 23.00-04.00 och har därefter sovande jour fram till 07.00. Nattbemanningen har medfört att personalen har bättre koll på ungdomarna och att det blir tryggare för de ungdomar som har det svårt på nätterna.

Kompetensutveckling

De fast anställda medarbetarna har alla någon form av regelbunden extern handledning och erbjuds utbildningar med olika inriktning. Under det senaste året har några medarbetare gått en fördjupad utbildning i BBiC och de utbildar nu i sin tur den övriga personalen i metoden.

För de timanställda finns enskild handledning en gång per månad, men ingen utbildning har hittills riktats till denna grupp. Länsstyrelsen anser att Kricagården behöver överväga behovet av utbildning och/eller handledning för all personal, inklusive vikarier och timanställda. Kricagården diskuterar nu hur behoven av kompetensutveckling ska tillgodoses.

Dokumentation

Vid förvaltningens föregående tillsyn konstaterades att vissa delar av dokumentationen behövde förbättras vad gällde att föra dem löpande samt att datera och signera anteckningarna. Också länsstyrelsen hade vid sin tillsyn synpunkter på dokumentationen: förutom det som förvaltningen påpekat menade länsstyrelsen att genomförandeplanerna behövde förbättras så att de överstämmer med socialtjänstens vårdplaner samt att det framgår hur och när insatsen ska genomföras. Länsstyrelsen påtalade att personalen borde ta del av Socialstyrelsens föreskrifter och rekommendationer om dokumentation inom socialtjänsten.

Vid årets tillsyn framkommer att Kricagården tagit del av de aktuella föreskrifterna och allmänna råden och att man utifrån detta sett över dokumentationen. Journalanteckningar förs nu mer löpande. Den som har en kontakt med den unga eller gör något ansvarar för att dokumentera händelsen.

Blanketter har arbetats om och man har gjort en ny mall för genomförandeplan som baseras på BBiC. I genomförandeplanen inkluderas hälsofrågor och planering för framtiden. Mål och delmål ska anges liksom hur uppföljningen ska ske. Blanketten skrivs under av den unge, personal vid Kricagården samt företrädare för socialtjänsten.

De nya genomförandeplanerna har upprättats för alla ungdomarna, men det har inte varit så lätt, eftersom alla inte velat delta. Föräldrarna har däremot överlag varit positiva. Personalen menar att genomförandeplanerna hjälper till med att individanpassa behandlingen.

Övrig dokumentation består av vårdplan, uppföljningsenkät, social journal (förs av miljöterapeuterna), terapijournal (förs av psykoterapeuterna) samt hälso- och sjukvårdsjournal (förs av sjuksköterska och läkare).

Journaler och sammanfattningar av daganteckningar förvars i en journalpärm för varje ungdom. I en annan pärm finns bl.a. basfakta om ungdomarna, aktuella beslut, behandlingsplan, placeringsavtal, protokoll från behandlingskonferenser, anteckningar från kontaktpersonssamtal samt bokföring av den unges egna medel.

Pärmarna förvaras i låsbart skåp på expeditionen. Efter avslutad behandling översänds dokumentationen till uppdragsgivaren. Övrig dokumentation arkiveras tio år i ett skåp i Kricagårdens källare. Skåpet är inte brandsäkert, däremot bedöms utrymmet som det står i vara fredat mot inbrott genom att det har galler för fönstren.

Kvalitetsarbete

På uppdrag av Kricagården gjorde en psykolog vid Stockholms universitet för några år sedan en studie som utvärderade Kricagårdens behandlingsresultat. Studien, som presenterades 2002, talade för att behandlingsarbetet var effektivt och att tydliga förbättringar kunde ses hos ungdomarna.

Under 2007 ansvarade samma undersökningsledare för en ny utvärdering, denna gång i regi av Karolinska institutet. Förvaltningen har tagit del av utvärderingsrapporten, i vars sammanfattning det konstateras att ”Krica bedriver en effektivt behandling som ger märkbart goda resultat på de boende ungdomarna. Att man har en hög kompetens, en hög grad av engagemang i sitt arbete, visar respekt för ungdomarna och har en bra dialog såväl med dem som med sina uppdragsgivare.”

Sedan flera år pågår arbete med att Kricagårdens ska bli ISO-certifierat, Rutiner finns för bl.a. avvikelserapportering, klagomålshantering, medicinhantering, hot och våld och missbruk. Därutöver finns t.ex. behandlingshandbok, personalhandbok och krishandbok samt enkäter till uppdragsgivare och självskattningsformulär för ungdomarna.

Stödboendet

Kricas stödboende är inrymt i den s.k. trädgårdsvillan, en äldre fastighet i närheten av huvudbyggnaden. Enligt tillståndet för verksamheten får fyra personer i åldrarna 17-25 år tas emot där, varav tre i stödboende under längre tid och en i övergångsboende. Förutom ungdomar som varit i behandling på Kricagården tar stödboendet också emot sådana som kommer från annat håll.

Principen är att alla som bor samtidigt i huset ska vara av samma kön. Sedan stödboendet öppnade 2007 har en plats varit belagd, med en pojke. När han flyttar ut mot slutet av sommaren kommer platserna att beläggas med flickor.

Stödboendet är bemannat med en medarbetare på dag- och kvällstid. Ingen nattpersonal finns i trädgårdsvillan, men de som bor där kan vända sig till den personal som har beredskap.

Ungdomarna i stödboendet erbjuds psykoterapi två gånger per vecka på

öppenvårdsmottagningen och därutöver stöd av stödboendets medarbetare. Uppgiften för personalen är att hjälpa ungdomarna att komma upp på morgonen, att planera sina dagar och sköta vardagliga sysslor. Inget krav finns på att ungdomarna ska studera eller ha annan sysselsättning, men det är ett önskemål eftersom sysselsättningen hjälper dem att få struktur på tillvaron.

Administrationen för stödboendet finns på Högbergsgatan, i samma lokaler som Kricas öppenvårdsmottagning. Där förs och förvaras dokumentationen för dem som bor i stödboendet. Förvaltningen besökte lokalerna den 3 juni 2008 och granskade då dokumentationen för den placerade pojken. Dokumentationen är upplagd på samma sätt som på behandlingshemmet och är enligt förvaltningens uppfattning korrekt förd och i god ordning.

Övrigt

Stöd- och träningsboendet samt öppenvårdsmottagningen ska 1 september 2008 föras över till ett bolag, Krica Behandling och Utbildning AB. Bolaget kommer även att sköta driften av behandlingshemmet Kricagården. Anledningen till förändringen är att Stiftelsen Kricagårdens statuter inte tillåter en utökning av verksamheten utöver den som bedrivs på själva behandlingshemmet.

Kricagården har också funderingar på att starta behandling för unga i åldern 15-17 år med missbruksproblem, eftersom någon behandling för den åldersgruppen för närvarande inte finns. Man har också tankar om att börja göra utredningar av ungdomar.

Sammanfattande bedömning

Kricagården har även under det senaste året fortsatt att arbeta med att utveckla verksamheten och förbättra den i de avsnitt som länsstyrelsen framfört synpunkter på. Den punkt som gäller ungdomarnas behov av mer sysselsättning på dagtid har man dock inte hunnit arbeta så mycket med ännu. Förvaltningen avser därför vid nästa tillsyn att följa upp om Kricagården lyckats med att få ungdomarnas tid mer strukturerad än vad den är idag. Förvaltningens bedömning är att Kricagården erbjuder en verksamhet av hög kvalitet för ungdomar med mycket svåra problem.